

OBCHODNÍ AKADEMIE

Praha 2, Vinohradská 38

Projekt OPPA

CZ.2.17/3.1.00/34171

Evropský sociální fond. Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti.

<i>Název exkurze</i>	Libeň a Prosek Typ: tematická, topografická; 19 zastávek, 6 úkolů
<i>Organizace</i>	Začátek: Metro B „Palmovka“ Konec: Metro C „Střížkov“ Náklady: Opendcard Délka: 6 km, 2:20 h
<i>Hlavní pojmy</i>	Palmovka, Střížkov, Libeňská synagoga, Libeňský zámek, kostel sv. Vojtěcha, Vychovatelna, Libeňský plynojem, basilika sv. Václava, Rokytka, Prosecké skály, Park přátelství, secese, funkcionalismus, sluneční město, heydrichiáda, Gabčík a Kubiš, P. Zenkl, B. Hrabal, J. Wolker
<i>Přílohy</i>	Mapa trasy , Metodické pokyny , Procvičovací test

č.	přesun	zastávka	výklad
1	---	metro Palmovka	Sraz – u městského znaku Libně ve vestibulu metra, výstup ve směru Zenklova – přivítání, prezence, popis programu Libeň – původně malá osada v blízkosti Prahy, jméno dle středověkého majitele obce Libena, v XIX. st. díky dvěma železn. tratím pražské průmyslové předměstí , r. 1898 město, obývané především průmyslovými dělníky , ukázka městské zástavby z té doby až po 1. republiku, od té doby dodnes vyhlášené centrum novodobé městské chudiny (heslo „Žižkovu a Libni zdaleka se vyhni“), v okolí stanice metra Palmovka je statisticky nejvyšší kriminalita v Praze, souvisí se zrušením většiny zdejších továren po r. 1989, dnes Libeň hledá svoji novou tvář v moderních developerských projektech Palmovka – název podle bývalé vinice, vlastněné paní Palmovou, vedla zde žel. trať, v 80. letech zrušena kvůli výstavbě metra, stanice metra Palmovka byla otevřena r. 1990
2	vzhůru po schodech	před synagogou	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 1 Náměstí B. Hrabala – židovské město, synagoga, B. Hrabal, jeho dílo a vztah k Libni
3	vL obejít blok domů a dál vP podél tramvaje	přes ul. na rohu naproti divadlu	ZENKLOVA – Petr Zenkl ¹⁸⁸⁴⁻¹⁹⁷⁵ , původně učitel mj. na karlínské obchodní akademii (dnes OA Vinohradská), pražský primátor před II. sv. v. a bezprostředně po ní, za války v konc. táb. Buchenwald, do února 1948 místopředseda vlády, jako předseda národně socialistické strany podal demisi namířenou proti Gottwaldovi, po únoru se mu podařilo uprchnout do zahraničí a stal se hlavou čs. protikomunistického exilu jako předseda Rady svobodného Československa se sídlem ve Washingtonu Divadlo pod Palmovkou – budova do dnešní podoby s prvky novoklasicismu (tradicionalismu) vícekrát přestavována z původního zájezdního hostince, kde se hrávalo divadlo již v 19. st., za První republiky sídlo sociální demokracie s názvem Lidový dům, místo divadla biograf, po II. sv. v. se sem přestěhovalo divadlo známé do r. 1990 jako Divadlo S. K. Neumanna , jako ředitel a režisér zde působil známý herec Václav Lohniský, po změně názvu divadlo znovu proslavil ředitel a režisér Petr Kracik, patří k nejnavštěvovanějším českým divadlům Městská zástavba – v ulici je možné dosud vidět původní zástavbu činžovních domů z přelomu 19. a 20. st. po 1. republiku: <i>po levé straně</i> ukázky novorenesance či secese , <i>po pravé</i> novoren., eklekticismu a funkcionalismu (<i>u světelné křižovatky</i>)
4	na světelné křiž. vL do středu	v prostoru přemostění	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 2 Elsnicovo náměstí – říčka Rokytka a betonový most přes ni, Palác svět, osobnost J.

	nám.	Rokytky, zády k zámku	<i>Podlipného a K. Elsnice</i>
5	přes přechod k soše a dál parčíkem k zámku	před zámkem	Libeňský zámek – původně gotická tvrz, pak renesanční zámček (<i>vL za rohem</i> lze na zdi vidět odkryté zbytky sgrafitové výzdoby), později přestavěn na barokní zámek, využívaný jako letní sídlo pražského purkmistra, r. 1770 přestavěn do současné rokokové podoby (arch. Jan Prachner); zámek hostil řadu panovníků, mj. svrženého franc. krále Karla X. v době jeho pražského exilu; r. 1608 zde uzavřen libeňský mír mezi císařem Rudolfem II. a jeho bratrem Matyášem, který ukončil válečné tažení, které mělo Rudolfa svrhnout z trůnu, mír rozdělil Rud. země mezi oba bratry, za podporu českých stavů jim Rudolf II. následujícího roku vydal známý Majestát zaručující náboženskou svobodu; dnes v zámku sídlí úřad MČ Praha 8, konají se zde svatby <ul style="list-style-type: none"> <i>vP</i> za parčíkem <i>vL</i> stojí secesní budova sokolovny¹⁹¹⁰ (arch. Emil Králíček)
6	<i>vP</i> podél sokolovny, <i>vL</i> ke kostelu	<i>vP</i> před kostelem	Kostel sv. Vojtěcha ¹⁹⁰⁵ <ul style="list-style-type: none"> arch. Emil Králíček, dřevěná secesní stavba ovlivněná prvky novogotiky (portál), zajímavá ukázka prvků tzv. lidové secese (zdobení dřevorezbou)
7	tramvají do zast. Vychovatelna	nástupiště	Vychovatelna ¹⁹¹⁰ – zámček s věžičkou na kopci nad křižovatkou (<i>při pohledu přes koleje, k jihu</i>), původně byla poč. 20. st. zřízena v nedalekém rokokovém zámčku jménem Rokoska , posléze pro ni byla postavena tato novobarokní (novorokoková) budova, dnes součást nemocnice Na Bulovce
8	podchodem <i>dolů</i> k pomníku	před pomníkem	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 3 Památník Operace Anthropoid – <i>průběh a význam atentátu na Heydricha, popis a symbolika památníku</i>
9	po sch. do podchodu, pak <i>vL</i>	autobusová zastávka Bulovka	Nemocnice Na Bulovce <ul style="list-style-type: none"> za Vychovatelnou již před I. sv. v. vznikl základ pozdější nemocnice, 4. 6. 1942 zde Heydrich podlehl následkům atentátu; B. Hrabal v nem. ukončil život pádem z okna
10	přes křižovátku a vzhůru ul. Na Stráži, nebo bus 201, 295 do zast. Madlina a zpět ul. Na Pokraji	na vrchu kopce sejít z cesty <i>vP</i> naproti beton. žlutočerné znač. skrz vegetaci k vyhlídce na město	Vyhlídka na Prahu <ul style="list-style-type: none"> v pohledu <i>zP</i> Pražský hrad, Petřín, Vinohrady, Vítkov s jezdeckou sochou J. Žižky od Bohumila Kafky, vysílač Praha – Žižkov, Libeňský plynojem Libeňský plynojem¹⁹³¹ – kdysi symbol průmyslové Libně, mnohokrát zvěčněný avantgardními malíři a fotografi, první a největší podobná stavba v Československu, od r. 1932 do II. sv. války sloužil původnímu účelu, tj. k uchování svítiplynu pod tlakem (při tlaku 3 atmosfér měl max. kapacitu 12 567 m³), za pražského povstání byl zasažen německým kanónem (naštěstí již téměř prázdný), pak upraven pro účely Leteckého výzkumného ústavu jako aerodynamický tunel, v němž se využívá naopak podtlaku, prudké nasátí vzduchu vytvoří proudění vzduchu nadzvukové rychlosti, v tom se zkoušely modely letadel a turbín, dnes jejich části; tzv. Koule je z nýtovaného plechu, nástřík z hliníku, průměr 20 m, stojí na osmi dvojitéch ocelových nohách zapuštěných do betonu, částečně zakrytá výsadbou topolů z 60. let
11	<i>vL</i> po lesní cestě cca 5 min., skály <i>po levé straně</i>	na prostranství před některou skalní stěnou	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 4 Prosecké skály – <i>vznik, podzemní labyrint, souvislost s dílem E. Štorcha</i>
12	dál po cestě, <i>vL</i> vzhůru podél plotu, <i>vP</i> do ul. U	naproti ZUŠ	Prosek <ul style="list-style-type: none"> pův. osada vzniklá již v raném středověku na křižovatce cest do Saska a Polska, prosekaných lesem → název; nadm. výška 294 m je o rovných 100 m vyšší než sousední Vysočany; od 19. st. se z původní zemědělské osady obklopené vinicemi mění na bydliště dělníků z vysočanských a libeňských továren, počátkem 20. st. zde

	Prosecké školy		již stojí početná kolonie dělnických domků ; v 60. a 70. letech zbudováno panelové sídliště jako součást <u>Severního Města</u> <ul style="list-style-type: none"> • Prosecká škola¹⁹⁰⁷ (dnes ZUŠ), ukázka pozdní novorenesance, střechu kryje atika s výrazným štítem, přízemí zdobí pásová bosáž
13	na konci ul. pod stromy kolem pomníku a dál vL	naproti Brabc. rest. u sloupu	Prosek – bývalá náves (dnes ulice Na Proseku) <ul style="list-style-type: none"> • Prosek býval původně malou vsí, jejímž centrem byla tato náves. <i>Naproti restauraci Zlaté sele</i> památník proseckým odbojářům popraveným 13. 1. 1943 • Viniční sloup^{pol. 17.st., replika 1994} – původně stál nedaleko odtud mezi vinicemi, kudy na Prosek vedla jezdecká stezka (dnes Prosecká ul.), u sloupu vynášeny rozsudky viničního práva, r. 1965 originál zničen neobratným otáčením maďarského kamionu • Brabcova restaurace – bývala největší na Proseku, za Rakouska zde ochotníci hrávali divadlo, později zde byl i biograf, v domě původně sídlila i škola a pak dokonce pošta, jedna z nejmenších v Praze
14	před rest. vL ul. U Proseckého kostela	před kostelem	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 5 Kostel sv. Václava – vznik včetně legendy, slohová období, výzdoba; sídliště Prosek arch. Jindřicha Krise jako součást Severního Města
15	Litoměřičkou vP, přejít Vysočanskou	na kopečku nad přechodem	VYSOČANSKÁ <ul style="list-style-type: none"> • Vysočanská ul. – páteřní komunikace sídliště, vede do Vysočan ke stejnojmenné stanici metra • J. Krise v proseckém sídlišti navázal na myšlenku slunečního města předního švýcarského architekta Le Corbusiera, představitele purismu a brutalismu, budovy jsou situovány kolmo na řadu desetipatrových budov ve Vysočanské a Jablonecké (<i>protilehlá strana sídliště</i>), mezi nimi všude volná prostranství s množstvím zeleně a dětskými hřišti, kromě sousedních Ďáblic se od té doby žádný podobně zdařilý velkorysý projekt nerealizoval (protikladem je např. sídliště Jižní Město); jednotvárné architektonické řešení panelových budov odráží estetický ideál abstraktního umění např. holandského malíře Mondriana, které zjednodušuje výtvarné dílo na nekonečné opakování jednoduchých geometrických tvarů, montování panelů z naprosto stejných prefabrikovaných dílů výrazně zlevnilo výstavbu a v době Husákovy normalizace vyřešilo bytovou krizi • topolová alej – zůstala zčásti zachována na místě původní cesty z Proseka do Letňan, dnes zajímavý relikt někdejší příměstské krajiny, v její blízkosti vP býv. obchodní dům Prior z konce 80. let (dnes Billa), vedle stanice metra C Prosek z r. 2008 a dále administrativní a obytné budovy moderních developerských projektů dnes rozšiřují sídliště s více než 30 tisíci obyvatel, jemuž nechybí základní občanská vybavenost a současně je organicky napojeno na ostatní části Prahy, takto fungují všechna moderní velkoměsta
16	po cestě parkem	u jezírka	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 6 Park přátelství – vznik, funkce, podoba, dílo Otakara Kuči
17	podél vodopádu u vzhůru, přes kruhový ostrov	u sochy	Jiří Wolker ¹⁹⁰⁰⁻²⁴ <ul style="list-style-type: none"> • český básník sociálně laděné poesie, ve sbírce <u>Host do domu</u> jeho tvorba odpovídá vitalismu, sbírka <u>Těžká hodina</u> je stěžejním dílem české proletářské poesie, přechodem mezi oběma sbírkami je báseň <u>Svatý kopeček</u> ve formě apollinairovského pásma • předčasně zemřel na tuberkulózu, symbolicky tak zůstává věčně mlád, proto se jeho socha dobře hodí na sídliště, které bylo budováno pro mladé rodiny, současně byl členem KSČ a sídliště se stavělo v době normalizace na místě, které za Wolkerova života sloužilo k ubytování dělníků, jejichž bídu Wolkerova poesie akcentuje • bronzová socha¹⁹⁸⁴ je dílem Miloslava Šonky a Stanislava Hanzala
18	na konec parku a	na prostran	Stanice metra Strážkov ²⁰⁰⁸

	přes ulici	ství naproti stanici metra	<ul style="list-style-type: none"> • hloubená 6,3 m pod povrchem (hloubka nástupiště 13 m), arch. Patrik Kotas (mj. Rajská zahrada, Lužiny) zde vytvořil oceloskleněnou konstrukci zavěšenou na dvou masivních 150 m dlouhých obloucích, tvarem připomíná kostru velryby, nástupiště propojují tři můstky, celá stanice je bezbariérová, sklo je akusticky izolační, střešní sklo tvrzené • r. 2009 získala <u>mezinárodní ocenění Evropské asociace ocelových konstrukcí</u> za vzhled, tvoří moderní dominantu sídliště • nebezpečím pro budoucí vzhled stavby i centrální parkový prostor je plánované zastavění zdejšího trávníku třemi výškovými budovami, které přesáhnou měřítko panelových domů
19	do stanice	<i>individ. prohl.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ukončení exkurze</i>
Konec			

Zpracoval Mgr. Milan Brožek, OA Vinohradská, verze 25-08-13